

**Установа адукацыі
«Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны»**

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
УА “ГДУ імя Ф. Скарыны”

_____ І.В. Семчанка

(подпіс)

(дата зацвярджэння)

Рэгістрацыйны № УД - _____/р.

ГІСТАРЫЧНАЯ ГЕАГРАФІЯ ЗАМЕЖНЫХ КРАІН

Вучэбная праграма для спецыяльнасці

1 – 21 03 01 Гісторыя (па накірунках)

1-21 03 01-01 Гісторыя айчынная і ўсеагульная

Факультэт	гістарычны		
Кафедра	ўсеагульнай гісторыі		
Курс	1		
Семестр	1		
Лекцыі	18 гадзін	Экзамен	1
Практычныя заняткі	30 гадзіны	Залік	няма
Усяго аўдыторных па дысцыпліне	48 гадзін	Курсавы праект, праца	няма
Усяго гадзін па дысцыпліне	116 гадзін	Форма атрымання адукацыі	вышэйшай дзённая

Склаў С.А. Чаропка, к.г.н., дацэнт

Вучэбная праграма складзена на аснове базавай вучэбнай праграмы
“Гістарычная геаграфія замежных краін”, зацверджанай “__” _____ 20 __г.
рэгістрацыйны № _____

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння ў якасці рабочага
варыянту на пасяджэнні кафедры ўсеагульнай гісторыі

“__” _____ 2014 г. пратакол № _____

Загадчык кафедры
к.г.н., дацэнт _____ С.А. Чаропка

Ухвалена і рэкамендавана да зацвярджэння
Метадычным саветам гістарычнага факультэта

“__” _____ 2014 г. пратакол № _____

Старшыня
к.г.н., дацэнт _____ С.Б. Жыхараў

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПСКА

Дысцыпліна “Гістарычная геаграфія замежных краін”, храналагічна канкрэтызуе гістарычныя ўяўленні і звязвае іх з вызначанымі тэрыторыямі. Гістарычная геаграфія дае характарыстыку фізічнай, эканамічнай, палітычнай геаграфіі і геаграфіі насельніцтва на пэўнай тэрыторыі на адпаведных этапах яго гістарычнага развіцця. Яна цесна звязаны з гістарычнай дэмаграфіяй, эканамічнай гісторыяй, статыстыкай, гістарычнай картаграфіяй, тапанімікай, эканомікай і іншымі спецыяльнымі гістарычнымі дысцыплінамі. Прадмет “Гістарычная геаграфія замежных краін” генетычна звязана з дысцыплінамі “Гісторыя старажытнага свету”, Гісторыя сярэдніх вякоў”, “Гісторыя сярэдніх вякоў краін Азіі і Афрыкі”, “Гісторыя новага часу”, “Гісторыя навейшага часу”, “Гісторыя лацінаамерыканскай цывілізацыі”.

Аб'ектам вывучэння гістарычнай геаграфіі з'яўляецца: фізіка-геаграфічнае апісанне (рэльеф, клімат, воды, глебы, расліннасць і іншае), геаграфія насельніцтва (яго ўзнікненне, фармаванне, этнічны склад, размяшчэнне, рух), эканамічная геаграфія (геаграфія вытворчасці і гаспадарчых сувязяў паміж асобнымі часткамі краіны), палітычная геаграфія (высвятленне палітычных межаў, вызначэнне на карце месцаў, звязаных з той або іншай палітычнай падзеяй, размяшчэнне гарадоў і населеных пунктаў, крэпасцяў і іншых абарончых будынкаў.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнты павінны ведаць:

- прасторавыя, часавыя і падзейныя каардынаты гістарычнага працэсу; тэрытарыяльную наменклатуру (кантынент, субкантынент, рэгіён, вобласць, падвобласць і іншае);
- фізіка-геаграфічную наменклатуру (рэльеф і тапаграфічныя характарыстыкі, гідралогія, глебы, клімат, натуральныя рэсурсы і карысныя выкапні, расліннасць, жывёльны свет, прыродная занальнасць і іншае);
- этнічную і дэмаграфічную наменклатуру (археалагічная культура, лінгвістычная культура, этнічны арэал, этнас, племя, народнасць, нацыя; насельніцтва, яго склад, колькасць, структура, размяшчэнне, натуральны прырост, міграцыя і інш.);
- гаспадарча-эканамічную наменклатуру (тэрыторыі спажывецкай і вытворчай гаспадаркі, размяшчэнне відаў гаспадарчай дзейнасці, гаспадарча-культурныя комплексы, эканамічныя рэгіёны, шляхі зносін, рынкі і інш.);
- палітыка-адміністрацыйную наменклатуру (дзяржава і дзяржаўныя тэрыторыі і межы, адміністрацыйныя дзяленні і інш.);
- гісторыка-культурную наменклатуру (тэрыторыі цывілізацыі, арэалы культур і рэлігій, сферы каланізацыі і інш.).

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнты павінны ўмець:

- ужываць атрыманыя веды для вырашэння канкрэтных педагагічных, метадычных, інфармацыйна-пошукавых, навуковых і навацыйных і іншых задач;
- даваць самастойныя ацэнкі, рэферыраваць навуковыя работы па гістарычнай геаграфіі;
- выяўляць і крытычна ацэньваць сутнасць асноўных з'яў і працэсаў у гісторыі Еўропы, Амерыкі і афразійскіх цывілізацый;
- знаходзіць агульнае і асаблівае ў развіцці дзяржаў і грамадстваў Еўропы, Азіі, Афрыцы і Амерыкі.

Агульная колькасць гадзін - 116; аўдыторная колькасць гадзін - 48, з іх: лекцыі - 18, практычныя заняткі – 30. Форма справаздачнасці - экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел 1. Гістарычная геаграфія эпохі старажытнасці

Тэма 1. Уводзіны ў курс гістарычнай геаграфіі

Прадмет і метады гістарычнай геаграфіі. Гісторыя ўзнікнення і развіцця гістарычнай геаграфіі як навукі, асноўныя кірункі гісторыка-геаграфічнай навукі.

Геаграфічнае асяроддзе як адзін з важнейшых чыннікаў развіцця грамадства. Сацыяльная, этнічная геаграфія і дэмаграфія.

Фізіка-геаграфічнае раянаванне свету. Рэгіёны Еўропы. Пярэдня, Заходняя, Малая Азія і Блізкі Усход. Цэнтральная і Сярэдняя Азія. Паўднёвая і Паўднёва-Усходняя Азія. Паўночная і Усходняя Азія. Паўночная Афрыка. Магрыб і Судан. Трапічная і Паўднёвая Афрыка. Паўночная, Паўднёвая, Лацінская Амерыка і Месамерыка. Вест і Ост-Індыя.

Тэма 2. Свет у эпоху старажытнасці

Фізічная геаграфія Пярэдняй Азіі, Індыі і Кітая. Сацыяльна-эканамічная геаграфія старажытнага свету. Міграцыі насельніцтва. Гасрадарка старажытных народаў. Асноўныя земляробчыя раёны свету. Узнікненне цывілізацый Старажытнага Усходу. Гарады Усходу. Транспарт і шляхі зносін.

Палітычная геаграфія. Дзяржавы Егіпта і Пярэдняй Азіі ў старажытнасці. Месапатамія ў старажытны перыяд. Шумер, Акад, Вавілонія, Асірыя, Персія. Старажытны Ханаан. Фінікія і яе калоніі ў Міжземнамор'і. Палесціна. Малая Азія ў старажытнасці. Хетская дзяржава. Старажытная Грэцыя: асноўныя рэгіёны і полісы. Грэчаская каланізацыя Міжземнамор'я. Эліністычныя дзяржавы. Сірыйскае царства Селеўкідаў. Пталемеўскі Егіпет. Грэка-Бактрыйскае царства. Парфія. Дзяржавы Малой Азіі. Старажытная Індыя. Старажытны Кітай.

Тэма 3. Еўропа ў перыяд антычнасці

Фізіка-геаграфічнае раянаванне Еўропы. Этнічная карта Еўропы на пачатку 1 тысячагоддзя. Этрускі. Рост Рымскай дзяржавы. Рымская імперыя: адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел. Крызіс Рымскай імперыі і яе падзел.

Этнічная карта Еўропы да Вялікага перасялення народаў. Старажытныя германцы. Старажытныя кельты. Старажытныя балты і славяне. З'яўленне цюркаў ва Усходняй Еўропе. Варварскае заваяванне Рымскай імперыі і стварэнне варварскіх каралеўстваў, іх адміністрацыйны падзел.

Эканамічная геаграфія. Развіццё сельскай гаспадаркі ў Еўропе. Геаграфія рамяства асобных краін Еўропы. Найбольш урбанізаваныя рэгіёны. Геаграфія гандлю.

Сацыяльная геаграфія. Этнічны склад рэгіёна. Шчыльнасць насельніцтва. Колькасць насельніцтва ў Еўропе і яго склад. Транспарт і шляхі зносін.

Раздзел 2. Гістарычная геаграфія сярэднявечча і новага часу

Тэма 4. Еўрапейскі рэгіён у сярэднявеччы

Палітычная карта Еўропы ў Раннім сярэднявеччы. Афармленне французскай дзяржаўнасці, яе ўнутраная структура. Фарміраванне Германскага каралеўства.

Стварэнне Свяшчэннай Рымскай імперыі. Утварэнне Англійскай дзяржавы. Перыяд феадальнай раздробленасці ў Еўропе. Стварэнне цэнтралізаваных дзяржаў у Еўропе. Фарміраванне Іспанскай дзяржавы.

Сацыяльная геаграфія. Фарміраванне еўрапейскіх народнасцей у высокім сярэднявеччы. Колькасць насельніцтва краін Еўропы і яго склад. Працягласць жыцця. Шчыльнасць насельніцтва. Гарады Еўропы. Планаўка гарадоў. Найболей урбанізаваныя тэрыторыі. Міграцыйныя струмені. Царкоўная геаграфія Еўропы ў сярэднявеччы. Геаграфія календарных стыляў.

Развіццё сельскай гаспадаркі Еўропы. Сістэма земляробства і землекарыстання. Асноўныя збожжавыя раёны Еўропы. Іншыя сельскагаспадарчыя культуры і іх размяшчэнне. Асаблівасці размяшчэння рамеснай вытворчасці на тэрыторыі Еўропы. Ваўняная вытворчасць. Горнае справа. Металапрацоўка. Суднабудаванне. Геаграфія рамяства асобных краін Еўропы. Гандаль. Асноўныя гандлёвыя шляхі. Арэалы манетных сістэм. Транспарт і шляхі зносін.

Тэма 5. Азія ў сярэднявеччы і новы час

Палітычная карта Пярэдняй і Цэнтральнай Азіі ў сярэднявеччы і новы час. Дзяржава Сасанідаў. Станаўленне Арабскага халіфату. Дзяржавы Ірана ў 9-12 ст. Харэзм. Цюкскія каганаты. Дзяржава Вялікіх Сяльджукаў. Мангольскія заваяванні і змены на палітычнай карце Пярэдняй і Цэнтральнай Азіі. Асманская імперыя і яе заваяванні ў Азіі, Еўропе і Афрыцы. Дзяржава Сефевідаў. Палітычная карта Усходняй Азіі ў сярэднявеччы і новы час. Кітай ў сярэднявеччы і новы час. Японія і Карэя (Кагуро, Пэкчэ, Сіла). Краіны Індакітая ў сярэднявеччы і новы час. Сярэдневяковыя дзяржавы Інданезійскага архіпелага (Тарума, Шрывіджайя, Калінга, Матарам). Пранікненне ісламу. Дзяржава Маджапахіт. Пранікненне еўрапейцаў і станаўленне каланіяльнай сістэмы.

Сацыяльная геаграфія. Змены на этнічнай карце Азіі ў перыяд сярэднявечча і новага часу. Колькасць насельніцтва краін Азіі і яго склад. Працягласць жыцця. Шчыльнасць насельніцтва. Гарады. Найболей урбанізаваныя тэрыторыі. Рэлігійная геаграфія Азіі.

Развіццё сельскай гаспадаркі краін Азіі. Сістэма земляробства і землекарыстання. Асаблівасці размяшчэння рамеснай вытворчасці на тэрыторыі Азіі. Гандаль. Асноўныя гандлёвыя шляхі. Транспарт і шляхі зносін.

Тэма 6. Гістарычная геаграфія Афрыкі і Амерыкі ў сярэднявеччы і новы час.

Палітычная карта Афрыкі. Сярэдневяковая Эфіопія. Дзяржава Аксум. Дзяржавы Заходняга Судана ў сярэднявеччы. Дзяржавы Малі, Гана, Сангаі. Палітычныя ўтварэнні ёрубаў. Конга. Манаматама. Гарады-дзяржавы суахілі. Паўднёвая Афрыка ў сярэднявеччы і новы час. Цывілізацыі Амерыкі. Майя, тальтэкі, міштэкі, ацтэкі, чыбчамуіска, інкі. Пранікненне еўрапейцаў і барацьба з каланізатарамі. Станаўленне каланіяльнай сістэмы. Іспанскія і партугальскія калоніі. Англійскія і французскія калоніі. Утварэнне ЗША. Пашырэнне тэрыторыі ЗША у 19 стагоддзі. Палітычная карта Паўднёвай Амерыкі ў 18-19 ст.

Сацыяльная геаграфія. Этнічная карта Афрыкі і Амерыкі ў перыяд сярэднявечча і новага часу. Колькасць насельніцтва краін Афрыкі і Амерыкі, яго склад. Працягласць жыцця. Шчыльнасць насельніцтва. Гарады. Найболей урбанізаваныя тэрыторыі.

Сістэма земляробства і землекарыстання. Асаблівасці размяшчэння рамеснай вытворчасці на тэрыторыі. Гандаль. Асноўныя гандлёвыя шляхі. Транспарт і шляхі зносін.

Тэма 7. Еўропа ў перыяд новага часу.

Палітычная карта Еўропы ў 16-17 ст. Італьянскія войны. Рэфармацыя ў Германіі і змены на карце Еўропы. Трыццацігадовая вайна і яе ўплыў на палітычную кату Еўропы. Палітычная карта Еўропы ў канцы 17 - пачатку 18 ст. Змены на палітычнай карце Еўропы ў эпоху напалеонаўскіх войнаў. Еўропа пасля Венскага кангрэса. Прусія і Аўстрыя. Працэс аб'яднання Германіі і Італіі. Францыя і Германія пасля франка-прускай вайны.

Сацыяльная геаграфія Еўропы 18-19 ст. Колькасць насельніцтва краін Еўропы і Амерыкі ў гэты перыяд і яго склад. Працягласць жыцця. Шчыльнасць насельніцтва. Тыпы сельскіх селішчаў Еўропы і Амерыкі. Гарады Заходняй Еўропы і Амерыкі ў 18 ст. Планаўка гарадоў. Найбольш урбанізаваныя тэрыторыі. Развіццё прамысловасці і рост гарадоў у 19 ст. Міграцыйныя струмені.

Развіццё сельскай гаспадаркі Еўропы ў 18-19 ст. Асаблівасці аграрнага ладу розных краін Заходняй Еўропы і Амерыкі ў гэты перыяд. Сістэма земляробства і землекарыстання. Асноўныя сельскагаспадарчыя культуры на тэрыторыі Еўропы і Амерыкі. Асаблівасці размяшчэння вытворчасці на тэрыторыі Еўропы ў 18 ст. Прамысловая рэвалюцыя ў Еўропе і Амерыцы. Цяжкая прамысловасць і ўзбраенне. Горнае справа. Тэкстыльная прамысловасць. Металаапрацоўка. Караблбудаванне. Геаграфія прамысловых раёнаў краін Заходняй Еўропы. Развіццё гандлю. Асноўныя гандлёвыя шляхі. Водны транспарт. Ветразевыя і паравыя судны. Развіццё сухапутнай дарожнай сеткі. Чыгункі і іх роля ў эканамічным развіцці Еўропы і Амерыкі.

Раздзел 3. Гістарычная геаграфія навейшага часу

Тэма 8. Свет у першай палове 20 ст.

Змены на карце Еўропы ў выніку першай сусветнай вайны. Змены на палітычнай карце свету напярэдадні другой сусветнай вайны. Палітычная карта Еўропы падчас другой сусветнай вайны.

Сацыяльная геаграфія Еўропы і Амерыкі ў першай палове 20 ст. Рост колькасці насельніцтва. Шчыльнасць насельніцтва. Этнічная карта свету ў 20 ст. Рэлігійная карта свету. Геаграфія календарных стыляў.

Развіццё сельскай гаспадаркі Еўропы і Амерыкі ў перыяд паміж сусветнымі войнамі. Асаблівасці размяшчэння вытворчасці на тэрыторыі Еўропы і Амерыкі ў гэты перыяд. Развіццё сеткі чыгунак і воднага транспарта.

Тэма 9. Свет у другой палове 20 ст.

Змены на карце Еўропы ў выніку другой сусветнай вайны. Араба-ізраільскія войны і іх наступствы. Станаўленне незалежных дзяржаў на афрыканскім кантыненте. Фалклендскі крызіс.

Сацыяльная геаграфія Еўропы і Амерыкі ў другой палове 20 ст. Рост колькасці насельніцтва. Змена міграцыйных струменяў.

Глабальныя эканамічныя змены з прычыны развіцця новых тэхналогій. Геаграфія сусветнай навукі. Асаблівасці размяшчэння вытворчасці на тэрыторыі Еўропы і Амерыкі. Развіццё сеткі аўтамабільных дарог. Паветраны транспарт.

Асноўныя вузлы міжнародных супярэчнасцей у канцы 20 ст. Распад СССР і ўтварэнне незалежных дзяржаў. “Непрызнаныя” дзяржавы на постсавецкай прасторы (ПМР, Абхазія, Паўднёвая Асеція, Ічкерыя, Нагорна-Карабахская Рэспубліка). Распад Югаславіі і яе вынікі. Спробы афармлення сербскіх дзяржаў на тэрыторыі Харватыі і Босніі (Рэспубліка Сербская і Рэспубліка Сербска Краіна). Косава. Спробы афармлення нацыянальных дзяржаў у Іспаніі (баскі), Вялікабрытаніі (ірландцы), Бельгіі (фламандцы і валоны). Эрытрэя. Квебек.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА

Номер раздзела, тэмы, занятка	Назва раздзела, тэмы, занятка; пералік пытанняў да вывучэння	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне занятка (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і інш.)	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		лекцыі	практычныя (семінарыя)	лабараторныя заняткі	СКРС			
1	2	4	5	6	7	8	9	10
1	Гістарычная геаграфія эпохі старажытнасці	6	8					
1.1	Уводзіны 1. Прадмет, задачы, метадалогія. 2. Гісторыя ўзнікнення.	2	2				[1-8, 11, 16, 21, 24, 46, 47]	
1.2	Фізіка-геаграфічнае раянаванне свету. 1. Раяніраванне свету. 2. Культурна-гістарычныя зоны Еўропы. 3. Культурна-гістарычныя зоны Азіі. 4. Раяніраванне Афрыкі, Амерыкі .		2				[1-8, 11, 16, 21, 24, 46, 47]	
1.3	Свет у эпоху старажытнасці 1. Клімат і фізічная геаграфія Старажытнага Усходу. 2. Этнічная карта Азіі. 3. Палітычная карта. 4. Эканамічная геаграфія Старажытнага Усходу.	2	2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 1	[19]	
1.4	Еўропа ў перыяд антычнасці. 1. Фізічная геаграфія Міжземнамор'я. 2. Этнічная геаграфія Міжземнамор'я, Заходняй Азіі і Паўночнай Афрыкі. 3. Палітычная геаграфія Грэцыі і эліністычных дзяржаў. 4. Палітычная і эканамічная карты Рымскай імперыі.	2	2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 2	[19, 20]	
2	Гістарычная геаграфія сярэднявечча і новага часу	8	18					
2.1	Еўрапейскі рэгіён у сярэднявеччы	2	4					

2.1.1	Занятак 1. 1. Палітычная геаграфія Заходняй Еўропы. 2. Змены на этнічнай карце Заходняй Еўропы. 3. Эканамічная геаграфія Заходняй Еўропы.	2	2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 3	[10, 15, 31-33]	
2.1.2	Занятак 2 1. Палітычная геаграфія Паўднёва-Усходняй Еўропы. 2. Змены на палітычнай карце Усходняй Еўропы. 3. Сацыяльна-эканамічная геаграфія Усходняй Еўропы.		2				[15, 26]	
2.2	Азія ў сярэднявеччы і новы час	2	6					
2.2.1	Занятак 1. Пярэдня Азія і Магрыб 1. Фізічная і эканамічная геаграфія Пярэдняй Азіі і Паўночнай Афрыкі. 2. Этнічная карты Пярэдняй Азіі і Паўночнай Афрыкі. 3. Палітычная карта арабскага свету.	2	2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 4	[18, 28, 32, 33]	
2.2.2	Занятак 2. 1. Фізічная і эканамічная геаграфія Цэнтральнай Азіі. 2. Палітычная геаграфія іранскага і цюркскага свету. 3. Этнічная геаграфія Цэнтральнай Азіі.		2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 5		
2.2.3	Занятак 3 1. Фізічная і эканамічная геаграфія Усходняй Азіі. 2. Этнічная і палітычная карты Усходняй Азіі ў 5 – 17 ст. 3. Фізічная і эканамічная геаграфія Паўднёвай і Паўднёва-Усходняй Азіі. 4. Этнічная і палітычная геаграфія Паўднёвай і Паўднёва-Усходняй Азіі.		2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 6	[32, 33]	
2.3	Гістарычная геаграфія Афрыкі і Амерыкі ў сярэднявеччы і новы час	2	4					
2.3.1.	Гістарычная геаграфія Афрыкі ў сярэднявеччы і новы час 1. Фізічная і эканамічная геаграфія Афрыкі ў дакаланіяльны перыяд. 2. Еўрапейская каланізацыя, змены ў гаспадарчым жыцці і этнічным складзе насельніцтва.	2	2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 7	[29, 32, 33]	
2.3.2.	Гістарычная геаграфія Амерыкі ў сярэднявеччы і новы час 1. Фізічная і эканамічная геаграфія Амерыкі ў дакаланіяльны перыяд. 2. Еўрапейская каланізацыя, змены ў гаспадарчым жыцці і этнічным складзе насельніцтва. 3. Узнікненне і рост тэрыторыі ЗША. 4. Утварэнне незалежных дзяржаў у Лацінскай Амерыцы		2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 7	[29, 32, 33]	
2.4	Еўропа ў перыяд новага часу	2	4					
2.4.1	Еўропа ў першы перыяд новага часу 1. Змены на палітычнай карце Еўропы ў 16 – першай палове 17 ст..		2			Камп'ютэрная прэзентацыя	[14, 26, 30, 31]	

	2. Палітычная карта Еўропы пасля Вестфальскага міру. 3. Змены на палітычнай карце Еўропы ў 18 ст. 4. Змены ў эканамічным жыцці Еўропы					№ 8		
2.4.2	Еўропа ў другі перыяд новага часу 1. Змены на палітычнай карце Еўропы ў перыяд напалеонаўскіх войнаў. 2. Палітычная карта Еўропы пасля Венскага кангрэсу. 3. Змены ў эканамічным жыцці Еўропы і Паўночнай Амерыкі. 4. Сацыяльныя змены.	2	2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 8	[14, 26, 30, 31]	
3	Гістарычная геаграфія навейшага часу	4	4					
3.1	Свет у першай палове 20 ст. 1. Змены на палітычнай карце свету пасля першай сусветнай вайны. 2. Эканамічная геаграфія краін Еўропы і Амерыкі. 3. Змены на палітычнай карце свету напярэдадні і падчас другой сусветнай вайны.	2	2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 9	[31]	
3.2	Свет у другой палове 20 ст. 1. Эканамічная геаграфія свету ў другой палове XX ст. 2. Змены на палітычнай карце свету ў другой палове 40-х – пачатку 80-х гг. XX ст. 3. Змены на палітычнай карце свету ў канцы 80-х гг. XX – пачатку XXI ст.	2	2			Камп'ютэрная прэзентацыя № 10	[31, 43]	
	Усяго гадзін	18	30					
								іспыт

К.г.н., дацэнт

С.А. Чаропка

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Пералік практычных заняткаў

1. Уводзіны

1. Прадмет, задачы, метадалогія.
2. Гісторыя ўзнікнення.
3. Фізіка-геаграфічнае раянаванне свету.

2. Фізіка-геаграфічнае раянаванне свету.

1. Раяніраванне свету.
2. Культурна-гістарычныя зоны Еўропы.
3. Культурна-гістарычныя зоны Азіі.
4. Раяніраванне Афрыкі, Амерыкі .

3. Свет у эпоху старажытнасці

1. Клімат і фізічная геаграфія Старажытнага Усходу.
2. Этнічная карта Азіі.
3. Палітычная карта.
4. Эканамічная геаграфія Старажытнага Усходу.

4. Еўропа ў перыяд антычнасці.

1. Фізічная геаграфія Міжземнамор'я.
2. Этнічная геаграфія Міжземнамор'я, Заходняй Азіі і Паўночнай Афрыкі.
3. Палітычная геаграфія Грэцыі і эліністычных дзяржаў.
4. Палітычная і эканамічная карты Рымскай імперыі.

5. Заходнееўрапейскі рэгіён у сярэднявеччы

1. Палітычная геаграфія Заходняй Еўропы.
2. Змены на этнічнай карце Заходняй Еўропы.
3. Эканамічная геаграфія Заходняй Еўропы.

6. Еўрапейскі рэгіён у сярэднявеччы

1. Палітычная геаграфія Паўднёва-Усходняй Еўропы.
2. Змены на палітычнай карце Усходняй Еўропы.
3. Сацыяльна-эканамічная геаграфія Усходняй Еўропы.

7. Азія ў сярэднявеччы і новы час (Пярэдняя Азія і Магрыб)

1. Фізічная і эканамічная геаграфія Пярэдняй Азіі і Паўночнай Афрыкі.
2. Этнічная карты Пярэдняй Азіі і Паўночнай Афрыкі.
3. Палітычная карта арабскага свету.

8. Цэнтральная Азія ў сярэднявеччы і новы час

1. Фізічная і эканамічная геаграфія Цэнтральнай Азіі.
2. Палітычная геаграфія іранскага і цюркскага свету.
3. Этнічная геаграфія Цэнтральнай Азіі.

9. Азія ў сярэднявеччы і новы час

1. Фізічная і эканамічная геаграфія Усходняй Азіі.
2. Этнічная і палітычная карты Усходняй Азіі ў 5 – 17 ст.
3. Фізічная і эканамічная геаграфія Паўднёвай і Паўднёва-Усходняй Азіі.
4. Этнічная і палітычная геаграфія Паўднёвай і Паўднёва-Усходняй Азіі.

10. Гістарычная геаграфія Афрыкі ў сярэднявеччы і новы час

1. Фізічная і эканамічная геаграфія Афрыкі ў дакаланіяльны перыяд..
2. Еўрапейская каланізацыя, змены ў гаспадарчым жыцці і этнічным складзе насельніцтва.

11. Гістарычная геаграфія Амерыкі ў сярэднявеччы і новы час

1. Фізічная і эканамічная геаграфія Амерыкі ў дакаланіяльны перыяд..
2. Еўрапейская каланізацыя, змены ў гаспадарчым жыцці і этнічным складзе насельніцтва.
3. Узнікненне і рост тэрыторыі ЗША.
4. Утварэнне незалежных дзяржаў у Лацінскай Амерыцы

12. Еўропа ў першы перыяд новага часу

1. Змены на палітычнай карце Еўропы ў 16 – першай палове 17 ст..
2. Палітычная карта Еўропы пасля Вестфальскага міру.
3. Змены на палітычнай карце Еўропы ў 18 ст.
4. Змены ў эканамічным жыцці Еўропы

13. Еўропа ў другі перыяд новага часу

1. Змены на палітычнай карце Еўропы ў перыяд напалеонаўскіх войнаў.
2. Палітычная карта Еўропы пасля Венскага кангрэсу.
3. Змены ў эканамічным жыцці Еўропы і Паўночнай Амерыкі.
4. Сацыяльныя змены.

14. Свет у першай палове 20 ст.

1. Змены на палітычнай карце свету пасля першай сусветнай вайны.
2. Эканамічная геаграфія краін Еўропы і Амерыкі.
3. Змены на палітычнай карце свету напярэдадні і падчас другой сусветнай вайны.

15. Свет у другой палове 20 ст.

1. Эканамічная геаграфія свету ў другой палове XX ст.

2. Змены на палітычнай карце свету ў другой палове 40-х – пачатку 80-х гг. XX ст.
3. Змены на палітычнай карце свету ў канцы 80-х гг. XX – пачатку XXI ст.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

Літаратура

Асноўная

1. Жекулин, В. С. Историческая география: предмет и методы/ В.С. Жекулин. - Л., 1982.
2. Максаковский, В. П. Историческая география/ В.П. Максаковский. - М., 1998.
3. Максаковский, В.П. Историческая география мира/ В.П. Максаковский. - М., 1997
4. Медушевская, О. М. Историческая география как вспомогательная историческая дисциплина/ О.П. Медушевская. - М., 1959.
5. Самаркин, В. В. Историческая география Западной Европы в средние века/ В.В. Самаркин. - М., 1976.
6. Самаркин, В.В., Муравьев А.В. Историческая география эпохи феодализма/ А.В. Муравьев, В.В. Самаркин. - М., 1973
7. Шаскольский, И.П. Историческая география // Вспомогательные исторические дисциплины: вып. 2/ И.П. Шаскольский. - Л., 1986.
8. Яцунский, В. К. Историческая география. История ее возникновения и развития в XV - XVIII вв./ В.К. Яцунский. - М., 1955.

Дадатковая

9. Агеева, Р.А. Происхождение имен рек и озер/ Р.А. Агеева. - М., 1985.
10. Агеева, Р.А. Страны и народы: происхождение названий/ Р.А. Агеева. - М., 1999.
11. Анучин, В.А. Географический фактор в развитии общества/ В.А. Анучин. - М., 1982.
12. Багров, Л. С. История географической карты / Л.С. Багров. - Пгр., 1917.
13. Баландин, Р., Бондарев Л. Природа и цивилизация/ Р. Баландин, Л. Бондарев. - М., 1988.
14. Берг, Л.С. Очерки по истории русских географических открытий/ Л.С. Берг. - М., 1962
15. Бродель, Ф. Что такое Франция?/ Ф. Бродель. - М., 1994.
16. Витвер, И. В. Историко-географическое введение в экономическую географию зарубежного мира/ И.В. Витвер. - М., 1963.
17. Гумилев, Л.Н. Этногенез и биосфера Земли/ Л.Н. Гумилев. - Л., 1989.
18. Егоров, В.Л. Историческая география Золотой Орды в XIII-XIV вв./ В.Л. Егоров. - М., 1985.

19. Ельницкий, Л.А. Знания древних о северных странах/ Л.А. Ельницкий. - М., 1961.
20. Ельницкий, Л.А. Скифия евразийских степей/ Л.А. Ельницкий. - Новосибирск, 1977.
21. Ерамов, Р. А. Физическая география Западной Европы/ Р.А. Ерамов. - М., 1989.
22. Ефимов, А.В. Из истории великих русских географических открытий/ А.В. Ефимов. - М., 1971.
23. Исаченко, А.Г. История географической идеи/ А.Г. Исаченко. - М., 1971.
24. Историческая демография: Проблемы, суждения, задачи. - М., 1989.
25. Исчезнувшие народы. - М., 1988.
26. Кертман, Л. Е. География, история и культура Англии/ Л.Е. Кертман. - М., 1979.
27. Ковалёв, Ю. Ю. География мировой науки/ Ю.Ю. Ковалёв. - М., 2002.
28. Кудряшов, К.В. Половецкая степь .Очерки исторической географии / К.В. Кудряшов. - М., 1997.
29. Латинская Америка. Энциклопедический словарь-справочник. Т. 1-2. - М., 1979-1982.
30. Лебедев, Д.М., Есаков В.А. Русские географические открытия и исследования/ Д.М. Лебедев, В.А. Есаков. - М., 1981.
31. Любавский, М.К. Историческая география России/ М.К. Любавский. - СПб., 2000
32. Магидович, И. П., Магидович, В. И. История открытия и исследования Европы/ И.П. Магидович, В.И. Магидович. - М., 1970.
33. Магидович, И. П., Магидович, В. И. Очерки по истории Великих географических открытий. Т. 1-5/ И.П. Магидович, В.И. Магидович. - М., 1982-1986.
34. Малолетко, А.М. Палеотопонимика/ А.М. Малолетко. - Томск, 1992.
35. Мурзаев, Э.М. География в названиях/ Э.М. Мурзаев. - М., 1982.
36. Мурзаев, Э.М. Слово на карте/ Э.М. Мурзаев. - М., 2001.
37. Народонаселение мира: справочник: под ред. Б. Ц. Урланиса. - М., 1984.
38. Народонаселение: прошлое, настоящее, будущее. - М., 1987.
39. Народы мира. Историко-этнографический справочник. - М., 1988.
40. Никонов, В. А. География фамилий/ В.А. Никонов. - Л., 1988.
41. Покшишевский, В. В. География населения зарубежных стран/ В.В. Покшишевский. - М., 1971.
42. Смолицкая, Г.П. Занимательная топонимика/ Г.П. Смолицкая. - М., 2001.
43. Урланис, Б. Ц. История военных потерь: войны и народонаселение Европы (XVII - XX вв.)/ Б.Ц. Урланис. - СПб., 1994.
44. Шелестов, Д.К. Историческая демография/ Д.К. Шелестов. - М., 1989.

45. Шелов, Л.Б. Северное Причерноморье 2000 лет назад/ Л.Б Шелов. - М., 1980.
46. Яцунский, В.К. Историческая география. История её возникновения и развития в XV-XVII вв./ В.К. Яцунский. - М., 1955.
47. Ясманов, Н.А. Занимательная климатология/ Н.А. Ясманов. - М., 1989

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

**ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПА
ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ**

Назва дысцыпліны, з якой паграбуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, якое прынята кафедрай, што распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
Гісторыя старажытнага свету	Кафедра ўсеагульнай гісторыі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад _____ 2014
Гісторыя сярэдніх вякоў	Кафедра ўсеагульнай гісторыі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад _____ 2014
Гісторыя сярэдніх вякоў краін Азіі і Афрыкі	Кафедра ўсеагульнай гісторыі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад _____ 2014
Гісторыя новага часу	Кафедра ўсеагульнай гісторыі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад _____ 2014
Гісторыя навейшага часу	Кафедра ўсеагульнай гісторыі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад _____ 2014
Новая і навейшая гісторыя Азіі і Афрыкі	Кафедра ўсеагульнай гісторыі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад _____ 2014
Гісторыя лацінаамерыканскай цывілізацыі	Кафедра ўсеагульнай гісторыі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад _____ 2014

ДАДАТКІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ

на ____ / ____ вучэбны год

№№ пп	Дадаткі і змены	Основание

Вучэбная праграма перагледжана на пасяджэнні кафедры
ўсеагульнай гісторыі
(пракакол № ____ ад _____ 2014 г.)

Загадчык кафедры
ўсеагульнай гісторыі
к.г.н., дацэнт

_____ С.А. Чаропка

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан гістарычнага факультэта УА «ГДУ імя Ф. Скарыны»
к.г.н., дацэнт

_____ М.М. Мязга